

Parlamentaaarsed uudised

Piret Viljamaa, Eesti Rahvusraamatukogu parlamendiinfo keskuse infospetsialis

Välisriikide parlamentide uudiseid 2011. aasta novembrist 2012. aasta aprillini.

Uudistest valiku tegemisel on kasutatud BNS-i (www.bns.ee), teiste uudisteagentuuride ja meediaväljaannete ning parlamentide kodulehtedel leiduvaid materjale.

Armeenia

Märtsis võttis Armeenia Rahvussamalee vastu eriolukorra seaduse. Eelnõu sai 131-liikmelises parlamendis 68 poolthäält, opositsioon hääletusel ei osalenud. Ka valitseva Vabariikliku Partei liikmete hulgas puudus üksmeel. Opositsioon peab seadust põhiseadusevastaseks, sest see annab presidendile ainuisikuliselt õiguse erakorraline seisukord välja kuulutada. Samuti on seaduse jõustumisel võimalik eriolukorra puhul kasutada sõjaväge, kui politsei ja muud julgeolekujõud pole korra tagamisega hakkama saanud. Seaduse kritiseerijate sõnul on see koostatud eelseisvaid parlamendivalimisi silmas pidades. 2008. aasta presidendivalimistele järgnenud massirahutuste mahasurumiseks kasutati sõjaväge, kuid vastavat seadust siis ei olnud. Ka on avaldatud kahtlust, et survet seaduse vastuvõtmiseks on avaldatud välismaalt. Kolm aastat tagasi ei saanud Kollektiivse Julgeoleku Lepingu Organisatsiooni kiirreageerimisjõud Kõrgõzstani konflikti sekkuda, sest kõik riigid polnud sellega nõus, kuid nüüd on lepingu teksti muudetud. Kui üks riik palub abi, pole kiirreageerimisjõudude kasutamiseks enam kõigi organisatsiooni liikmesriikide nõusolekut vaja. Opositsiooni väitel polnud seaduse vastuvõtmiseks ka vajalikku kvoorumit, sest mõned parlamendiliikmed hääletasid kolleegide eest.

Past.am, 27.03.2012, „Armenian National Assembly passes state of emergency law proposal”. – <http://past.am/en/news/162579/>

Belgia

Belgia, kus poliitiline kriis kestis rekordilised 541 päeva, sai eelmise aasta lõpul uue valitsuse. Detsembris hääletas parlamendi Esindajatekojas prantsuskeelse sotsialisti Elio Di Rupo juhitava kuueparteilise valitsuse poolt 89 ja vastu 54 seadusandjat. Vastu olid flaami separatistid. Di Rupo valitsuse kuus ministrit on pärit riigi flaamikeelsest põhjaosast ja kuus prantsuskeelsest Vallooniast.

AFP-BNS, 10.12. 2011, „Belgia valitsus võitis usaldushääletuse”.

Belgia parlamendi naturalisatsioonikomitee upub töösse, sest läbivaatamist ootab 40 000 kodakondsuse taotlust. Belgia seaduste kohaselt otsustab nimetatud komitee, kas kodakondsus antakse või mitte. Viimasel ajal on taotluste hulk kiiresti kasvanud, sest parlament valmistab ette seadusemuudatusi, mis kodakondsuse saamise tingimusi karmistavad.

RTBF, 16.01.2012, „Naturalisations en attente: le parquet réalise bel et bien des enquêtes”. – http://www.rtbf.be/info/belgique/detail_environ-40-000-demandes-de-naturalisation-en-attente-de-traitement?id=7394663

Bulgaaria

Detsembris võttis Bulgaaria Rahvussamblee vastu seadusemuudatused, millega tõstetakse pensioniiga. Poolt oli 82, vastu 51 parlamendiliiget. Poolt hääletasid valitsuspartei GERB ja sõltumatud parlamendiliikmed. Muudatuste kohaselt hakkab pensioniiga tõusma käesoleva aasta jaanuarist nelja kuu kaupa aastas, kuni jõuab naistel 63 ja meestel 65 aastani.

Seaduse vastuvõtmisele eelnes ametiühingute korraldatud meeleavaldus. Valitsuselt nõuti varasemate lubaduste täitmist, mille järgi plaaniti pensioniiga tõsta 2021. aastast.

President Georgi Parvanov pani seadusele veto, kuid 121 parlamendiliiget hääletas seaduse muutmata kujul vastuvõtmise poolt. Opositsiooni nõudel korraldati kordushääletus, mille tulemusel anti seadusele 122 poolthäält. Sotsialistlik Partei teatas seepeale, et pöördub Konstitutsioonikohtusse.

Novinite, 8.12.2011, „Bulgarian MPs finally pass notorious retirement reform”. – http://www.novinite.com/view_news.php?id=134661

Novinite, 16.12.2011, „Bulgarian MPs reject veto on retirement age upping”. – http://www.novinite.com/view_news.php?id=134907

Käesoleva aasta märtsi lõpul loobus Bulgaaria Belene 2000-megavattise tuumaelektrijaama ehitamisest, mille idee pärines 1980. aastatest. Põhjuseks toodi projekti kõrge hind ja suutmatus leida investoreid. 2008. aastal sõlmis riik Atomstroiekspordiga lepingu kahe reaktori ehitamiseks. Rahvussamblee spiiker Tsetska Tsacheva nimetas otsust elektrijaama mitte ehitada raskeimaks, mis tal on tulnud langetada. Tema sõnul oli tegemist imega, mida oodati 30 aastat, kuid mille hind oleks olnud liiga kõrge.

Otsuse langetas valitsus, päev hiljem kinnitas selle parlament. Otsus sai Rahvussamblées 120 poolt- ja 42 vastuhäält, lisaks valitsusparteile toetasid seda ka Sinisesse Koalitsiooni kuuluvad parempoolsed opositsiooniparteid. Nende ühe juhi Ivan Kostovi sõnul viib otsus Bulgaaria geopoliitiliselt Euroopasse. Sotsialistliku Partei esindajad aga leidsid, et see kahjustab majanduse arengut.

Novinite, 29.03.2012, „Bulgarian parliament seals death of Belene NPP project”. – http://www.novinite.com/view_news.php?id=138005

Egiptus

2011. aasta lõpul algasid Egiptuses esimesed revolutsioonijärgsed valimised. Parlamendi alamkojas ehk Rahvaassamblées on 498 valitavat ja 10 sõjaväenõukogu nimetatud rahvaesindajat. Valimised olid mitmeetapilised, algasid 28. novembril ja kestsid 1. jaanuarini.

Viimastel andmetel sai mõõduka Moslemivennaskonna Vabaduse ja Õiguse Partei 235 kohta, äärmuskonservatiivne salafistide Al-Nur teise tulemuse 123 kohaga, liberaalne Wafdi partei 38 ja sekulaarne Egiptuse Blokk 34 kohta. Valituks osutus 10 naist.

Parlamendi ülemkoja Šuuranõukogu valimised kestsid 29. jaanuarist 22. veebruarini. 180 ülemkoja liiget on valitavad ja 90 määrab ametisse järgmine Egiptuse president. Parlamendi ülemkojal on piiratud volitused, ta ei saa panna alamkojas heakskiidetud

seadustele vetot. Ka ülemkoja valimistel sai ülekaalu Moslemivennaskonna Vabaduse ja Õiguse Partei (58 protsenti kohtadest).

Esimese ülesandena valisid parlamendi mõlemad koad põhiseadusassamblee liikmeid. Põhiseadusassamblee on 100-liikmeline, sellest ühe poole moodustavad parlamendiliikmed, teise kodanikuühiskonna ja ametiühingute esindajad. Assamblees domineerivad islamistid, liberaalsete parteide esindajad nimetasid assambleed farsiks ja distantseerusid sellest. Nende sõnul kirjutab põhiseaduse ainult üks huvirühm. Põhiseaduse koostamiseks on assambleel aega pool aastat, seejärel pannakse põhiseadus rahvahääletusele.

BBC News, 21.01.2012, „Egypt’s islamist parties win elections to parliament”. – <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16665748>

PanARMENIAN.Net, 26.02.2012, „Muslim Brotherhood dominates Egypt upper house vote”. – <http://www.panarmenian.net/eng/news/95875/>

RT, 25.03.2012, „Islamists to draft Egypt’s new constitution”. – <http://rt.com/news/islamists-majority-egypt-constitution-427/>

Hiina

Hiina Rahvakongress tegi üle 16 aasta muudatusi kriminaalmenetluse seadustikus. Seadusemuudatuste poolt hääletas 2639 ja vastu 160 Rahvakongressi liiget. Seaduse esimeses peatükis rõhutatakse vajadust kaitsta ja austada süüaluste ja kahtlustatavate inimõigusi. Esimest korda on seaduses punkt, mille kohaselt piinamise jm ebaseaduslike võtetega kogutud tõendusmaterjali ei tohi kohtus kasutada. Varasematel aastatel on Hiinas tehtud ettepanekuid seaduse muutmiseks, sest avalikuks on tulnud kohtuasju, kus süütud inimesed on väljapressitud tunnistuse alusel süüdi mõistetud. Näiteks 2010. aastal pälvis suurt tähelepanu tegelikult elusoleva mehe mõrva eest juba kümme aastat vangis viibinud taluniku juhtum.

Inimõiguslased juhivad aga tähelepanu sellele, et seadus pole siiski kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud reeglitega. Eelnõu esialgses tekstis oli punkt, mille kohaselt mõnede kuritegude puhul võis kahtlustatava arreteerida ilma lähikondseid teavitamata ja mille puhul tavalised õigused ei oleks kahtlusallasele laienenud. Nii riigisisese kui ka rahvusvahelise negatiivse vastukaja tõttu see säte muudeti, seadus lubab omastele teatamata vangistada ainult riiklikku julgeolekut ohustava teo või terrorismi eest, kui omastele teatamine kahjustaks uurimist. Teatud juhtudel on õigus kahtlusallaseid salastatud asukohas kuni pool aastat kinni pidada, võimaldamata ka advokaadil kahtlusallasega kohtuda.

China Daily, 14.03.2012, „Human rights underlined in procedure law revision”. – http://www.chinadaily.com.cn/usa/china/2012-03/14/content_14833136.htm

Dui Hua Human Rights Journal, 19.03.2012, „China’s new criminal procedure law: „disappearance clauses” revised”. – <http://www.duihuahrjournal.org/2012/03/chinas-new-criminal-procedure-law.html>

Hispaania

Eelmise aasta novembris toimunud ennetähtaegsetel parlamendivalimistel võitis paremtsentristlik Rahvapartei absoluutse enamuse. Samal ajal parlamendi 350-kohalise alamkojaga valiti Senati 208 liiget 264-st. Opositsiooniline Rahvapartei sai alamkojas 186 ja Senatis 136 kohta, võimalolev Sotsialistlik Töölispartei vastavalt 110 ja 48 kohta. Uueks valitsusjuhiks sai Rahvapartei liider Mariano Rajoy. Rajoy võitis valijate usalduse lubadusega majandus kriisist välja tuua ja uusi töökohti luua, isegi kui see nõuab ranget kokkuhoiupoliitikat. Valimisaktiivsus oli üle 71 protsendi.

AFP-BNS, 21.11.2011, „Hispaania Rahvapartei tõrjus sotsialistid võimult”;

Inter-Parliamentary Union, „Spain”. – http://www.ipu.org/parline-e/reports/2293_E.htm

Märtsis kiitis Hispaania parlamendi alamkoda heaks valitsuse tööjõureformi, mille eesmärk on riik majanduskriisist välja aidata. Riigi tööpuudus on 23 protsenti. Reformi toetas 197 parlamendiliiget, 142 hääletas vastu. Valitsuse dekreet jõustus veebruaris, parlament võib seda muuta või täiendada, kuid kuna Rahvaparteil on parlamendis ülekaalukas enamus, ei ole suuri muudatusi ette näha. Reformiga muudetakse töötajate vallandamine senisest lihtsamaks ja odavamaks. Ametiühingud korraldasid reformi vastu üldstreiki, kuid valitsus keeldus muudatusi tegemast.

AP-BNS, 8.03.2012, „Hispaania parlament kiitis heaks karmi tööjõureformi”.

Holland

Hollandi Vabaduspartei juht Geert Wilders, kes tagab liberaalide ja kristlike demokraatide vähemusvalitsusele parlamendis hädavajaliku toetuse, nõudis eelarvekärbete üle peetud läbirääkimistel arenguabi vähendamist või selle andmise lõpetamist. Holland on olnud Euroopa suurimaid arenguabi andjaid. 2010. aastal moodustas see riigi sisemajanduse kogutoodangust 0,8 protsenti. Filantroop Bill Gates veenis hollandlasi arenguabi jätkama, ta avaldas Hollandi lehtedes mitu kolumni ja andis intervjuusid ning kutsus Geert Wildersit Aafrikasse, et poliitik näeks, mis mõju abil on.

Pärast Vabaduspartei ühe liikme fraktsioonist lahkumist pole koalitsioonil enam parlamendienamuse toetust ning valitsus loodab kärbete tegemisel opositsiooni mõistvale suhtumisele. Kui valitsus vajalikku toetust ei saa, võib see viia ennetähtaegsete parlamendivalimisteni.

Dutch News, 20.03.2012, „Hero Brinkman quits the PVV, opposition call for new elections”. – http://www.dutchnews.nl/news/archives/2012/03/hero_brinkman_quits_the_pvv_op.php

Dutch News, 25.03.2012, „Bill Gates to Wilders: come to Africa with me and see what aid can do”. – http://www.dutchnews.nl/news/archives/2012/03/bill_gates_to_wilders_come_to.php

Horvaatia

Eelmise aasta detsembris toimunud Horvaatia parlamendivalimistel sai vasaktsentristlik opositsioon enamuse.

Sotsiaaldemokraat Zoran Milanovići juhitud opositsiooniblokk Kukuriku (Kikerikii) eesotsas sotsiaaldemokraatidega sai 151-kohalises parlamendis 80 kohta, 1991. aastast domineerinud konservatiivid Horvaatia Demokraatlikust Liidust (HDZ) pidid leppima 47 kohaga. Sotsiaaldemokraatide võidule aitasid ilmselt kaasa HDZ-i korrupsiooniskandaalid. Kaheksa kohta on parlamendis reserveeritud vähemusrahvustele (serblastele kolm, tšehhidele-slovakkidele üks, itaallastele üks, ungarlastele üks ja ülejäänutele kaks kohta). Valimisaktiivsus oli 54,3 protsenti. Milanović lubas hoogustada majandust, luua töökohti ja meelitada riiki investeringuid. Parlament kiitis Zoran Milanovići valitsuse heaks. Valitsuse ees seisavad väljakutsed nagu riigi kulutuste piiramine ja tööpuuduse vähendamine.

Reuters-AFP-BNS, 5.12.2011, „Horvaatia vasaktsentristid saavad parlamendis enamuse”.

Jaanuaris hääletas Horvaatia parlament oma liikmete helde pensionisüsteemi kaotamise poolt, lõpetades olukorra, kus endine rahvaesindaja sai pensioni kaheksa korda rohkem kui riigis keskmiselt. Seni võisid parlamendiliikmed saada pensioni kuni 85 protsenti viimasest kuupalgast, mis mõne saadiku puhul ulatus 2240 euron. Riigi keskmine pension on 300 eurot. Seadusemuudatustega täideti valitsuskoalitsiooni valimislubadus. Uus pensioniseadus võeti vastu 80 poolthäälega. 12 peamiselt endise võimuerakonna, konservatiivse HDZ-i liiget jäid erapooletuks, nimetades sammu „demagoogitsemiseks”.

Edaspidi saavad parlamendiliikmed pensioni üldistel alustel. Seadusel tagasiulatuvat jõudu ei ole.

AFP-BNS, 26.01.2012, „Horvaatia parlament tühistas oma helde pensioniskeemi”;

Croatian Times, 26.01.2012, „Government votes to ax MPs privileged pensions”. – http://croatiantimes.com/news/General_News/2012-01-26/24710/Government_votes_to_ax_MPs_privileged_pensions

Iisrael

Knessetis toimus hariduskomitee istungil äge sõnavahetus, mis lõppes ühele osapoollele märjakssaamisega. Tööpartei esindaja Ghaleb Majadele õigustas Iisraeli araablastest koolijuhhi käitumist, kes viis oma õpilased Tel Avivi inimõiguslaste meeleavaldusele. „Meie kodu on Iisrael” partei parlamendiliige Anastasia Michaeli segas ta kõnele vahele ning pärast järgnenud sõnavahetust võttis laualt klaasi vett, valas selle oma oponendile pähe ja lahkus ruumist. Varemgi kannatuse kaotanud Michaelit karistati kuuajalise parlamenditööst eemaldamisega.

China Daily, 10.01.2012, „Watery assault steams sraeli lawmakers”. – http://europe.chinadaily.com.cn/world/2012-01/10/content_14416022.htm

Itaalia

Eelmise aasta lõpul kiitis Itaalia parlament heaks peaminister Mario Monti kokkuhoiukava. Monti teatas ühtlasi, et loobub oma palgast. Alamkoja usaldushääletusel kiitis kokkuhoiukava heaks 495, vastu oli 88 alamkoja liiget. Senatis toetas reformi 257, vastu oli 41 liiget. Opositsiooni kuuluva Põhja Liiga senaatorid lehvitasid plakatitega, millel nimetati valitsusliikmeid röövliiteks.

Kärpekavaga loodetakse kahandada eelarvepuudujääki umbes 20 miljardi euro võrra (1,3 protsenti sisemajanduse kogutoodangust), samuti näeb see ette enam kui 10 miljardi euro väärtuses abinõusid majanduskasvu ergutamiseks. Abinõude hulka kuuluvad maksutõus, pensionireform ja valitsuskulude kärpimine. Pensionireform näeb muu hulgas ette naiste pensioniea järkjärgulist tõstmist 66 eluaastani. Säästupaketti kuulub ka nn luksusmaks, mida võetakse näiteks jahtide ja eralennukite eest. Ametiühingud on vastu eeskätt pensionireformile.

AFP-BNS, 16.12.2011, „Monti kärpekava läbis alamkojas usaldushääletuse”;

Reuters, 22.12.2011, „Italy parliament votes to seal austerity budget”. – <http://www.reuters.com/article/2011/12/22/us-italy-monti-idUSTRE7BL0L520111222>

Märtsis kiitis alamkoda heaks valitsuse järgmise reformipaketi, mille eesmärk on teenindussektori regulatsioonide lihtsustamine. Reformi poolt hääletas 449 ja vastu 79 alamkoja liiget. Meetmed põhjustasid Senatis arutelusid, kuid alamkoda kiitis paketi muudatusteta heaks. Meetmed hõlmavad muu hulgas paljude teenindussektorite (välja arvatud advokaatide) miinimumtasude kaotamist ning apteekide võrgu laiendamist. Muudatused, mis teeninduse konkurentidele rohkem avasid, polnud kuigi populaarsed ja kardeti parlamendi suuremat vastuseisu, sest umbes kolmandik selle liikmeist kuulub ühte või teise kutseühingusse: 951-st seadusandjast 130 on advokaadid, 90 ajakirjanikud, 23 raamatupidajad, 13 arhitektid ja 4 notarid.

Swissinfo, 21.03.2012, „Italy parliament approves Monti’s deregulation reform”. – http://www.swissinfo.ch/eng/news/international/Italy_parliament_approves_Montis_deregulation_reform.html?cid=32334584

Jeemen

Jaauanaris võttis Jeemeni parlament vastu seaduse, millega tagati president Ali Abdullah Salehile diplomaatiline kaitse. Seadus tagas puutumatusse presidendile ja kõigile ta alluvuses töötanud valitsusliikmetele, sõjaväelastele jt ametnikele. Pärast kuid kestnud vägivalda ja proteste nõustus president möödunud aasta lõpul võimu üleandmisega. Immuniteedi andmine tõi tuhanded protestijad taas tänavatele. Rahvas nõudis, et president oma tegude eest vastutaks. Seaduses sätestatu oli paljudele jeemenlastele üllatus, sest arvasi, et see puudutab vaid protestijate tapmist viimaste rahutuste ajal, mitte kogu presidendi võimuloleku aega.

Ali Abdullah Saleh astus tagasi, palus rahvalt andeks 33 aasta pikkuse valitsemisaja jooksul tehtud vigade eest ja lahkus riigist.

China Daily, 10.01.2012, „Cabinet approves immunity law to speed Saleh’s exit from Yemen”. – http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2012-01/10/content_14411039.htm

Kasahstan

Kasahstani president Nursultan Nazarbajev saatis parlamendi alamkoja laiali ja kuulutas välja erakorralised valimised. Presidendi sõnul vajab ühiskond mitmeparteilist parlamenti. Kõik kohad alamkoja eelmises koosseisus olid Nazarbajevi võimuerakonna Nur Otani toetajate käes. Jaauanaris toimunud valimistel sai Nur Otan 107-kohalises alamkojas 83 kohta, peamine opositsioonipartei Ak Žol kaheksa ning kommunistlik rahvapartei seitse kohta. Veel üheksa alamkoja liiget nimetas vähemusrahvusi ühendav Rahvaassamblee. Valituks osutus 26 naist. Valimisaktiivsus oli 75,4 protsenti.

Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) kuulutas Kasahstani alamkoja valimised ebademokraatlikuks.

Interfax-BNS, 20.01.2012, „Kasahstani spiikriks valiti võimuerakonna aseesimees”.

Kreeka

Majanduskriisis vaevleva Kreeka parlament on vastu võtnud mitu kokkuhoiukava. Valitsuse pingutusi riik maksejõuetusest päästa on saatnud pidevad ametiühingute korraldatud streigid. Reformid olid eelduseks Euroopa Liidu, Rahvusvahelise Valuutafondi ja Euroopa Keskpanga 130 miljardi euro suuruse teise päästepaketi saamiseks, milles saavutati kokkulepe oktoobris.

Veebruari keskel kiitis Kreeka parlament valitsuse järjekordsed meetmed heaks 199 poolthäälega, vastu oli 74 parlamendiliiget. 43 valitsusparteide seadusandjat, kes vastu hääletasid, heideti parteist välja. Meetmed nägid ette miinimumpalga 22-protsendilist langetamist, vallandamise hõlbustamist ning maksu- ja pensionireformi. Erilist meelepaha kutsus kreeklastes esile otsus alandada alla 25-aastaste töötajate miinimumpalka 32 protsenti. Noorte tööpuudus ligineb Kreekas 50 protsendile.

Parlament võttis vastu ka seaduseelnõu, mis on aluseks võlakirjade vahetusele kreditoridega ning määratles eeskirjad ja protseduurid, mille alusel võlgu ümber struktureerida. Kokku on erainvestorid nõustunud Kreeka 350 miljardi eurosest võlast vabatahtlikult maha kandma 107 miljardit.

Veebruari lõpul kiitis parlament heaks 3,3 miljardi euro ulatuses kärpeid, mis hõlmasid muu hulgas riigiametnike üle 1300-euroste pensionite vähendamist 12 protsendi võrra. Märtsi alguses tunnistas eurosooni rahandusministrite juht Jean-Claude Juncker, et Kreeka on teise abipaketi tingimused täitnud. Euroopas on siiski väljendatud muret, et Kreeka probleem pole seaduste vastuvõtmisega lahendatud, sest neid tuleb ka järgida.

Reuters-AFP-BNS, 13.02.2012, „Kreeka parlament kiitis kärpekava heaks”;

Reuters-AFP-BNS, 23.02.2012, „Kreeka parlament kiitis heaks võlakirjade vahetuse eelnõu”;

AFP-BNS, 29.02.2012, „Kreeka ametiühingud streigivad eelarvekärbete vastu”.

Leedu

Leedu Seim kiitis heaks president Dalia Grybauskaitė algatatud seadusemuudatused, mis täielikult keelavad juriidilistel isikutel parteisid rahastada. Seadusemuudatuste poolt hääletas 82 Seimi liiget, vastu oli seitse, 17 jäi erapooletuks. Seim lisas eelnõule sätte, mis keelas ka füüsilistel isikutel parteisid rahastada. Erasikutele jääb võimalus annetada parteidele ja kandidaatidele valimiste ajal.

Samuti kärbiti poole võrra maksimaalset annetussummat, mis tähendab, et aastas võivad füüsilised isikud parteidele annetada kuni kümme keskmist kuupalka ehk kuni 20 000 litti (ligi 5800 eurot). Erandiks on ühemandaadilises valimisringkonnas kandideerijad ja referendumite algatajad, kes võivad teatud tingimusi täites oma kampaaniat rahastada kuni 20 keskmise kuupalga suuruse summaga. Lisati ka sätte, et riigi elanikud võivad täiendavalt annetada parteidele ühe protsendi oma tulumaksust.

Presidendi sõnul võimaldavad muudatused vähendada poliitilist korruptsiooni ning suurendada läbipaistvust. Peaminister Andrius Kubilius ütles, et pärast rahastamiskeelu kehtestamist tuleb riigieelarves suurendada parteide rahastamisele kuluvat summat.

BNS, 6.12. 2011, „Leedu Seim keelas firmadel parteide rahastamise”.

Läti

Detsembris lükkas Seim tagasi põhiseaduse muudatused, mis oleks omistanud vene keelele teise riigikeele staatuse. Eelnõu komisjoni menetlusse andmise vastu hääletas 60 Seimi liiget, üks jäi erapooletuks. Poolthääli ei antud. Üksmeele Keskuse esindajad lahkusid enne hääletust saalist. Põhiseaduse muutmise algatus pandi referendumile, allkirjad selle toetuseks koguti juba novembris.

Läti valitsusse kuuluv Rahvuslaste Ühendus esitas Konstitutsioonikohtule avalduse, milles sooviti hinnangut referendumid seaduslikkusele. Pöördumise allkirjastas 30 Seimi liiget. Läti Konstitutsioonikohus otsustas referendumit mitte peatada, kuid kontrollida referendumiseaduse vastavust põhiseadusele. 18. veebruaril toimunud referendumil ei nõustunud vene keele teiseks riigikeeleks kuulutamise eest 74,8 protsenti. Osalusprotsent oli 71,1. Pärast referendumit algatas Rahvuslaste Ühendus arutelu järgmise kavandatava referendumid seaduslikkuse üle.

Latvians Online, 22.12.2011, „Saeima stops bill to make Russian official; issue heads to referendum”. – <http://latviansonline.com/news/article/7889/>

BNS, 12.01.2012, „Läti rahvuslased vaidlustasid keelereferendumid konstitutsioonikohtus”;

BNS, 23.02.2012, „Läti valimiskomisjon kinnitas vene keele referendumid tulemused”.

Maroko

Marokos möödunud aasta novembris toimunud parlamendi alamkoja valimised olid esimesed pärast põhiseadusreformi, mis andis parlamendile ja peaministrile suurema võimu. Põhiseaduse muutmise tingisid nn araabia kevade sündmused – 2011. aasta veebruaris nõudsid rahumeelsed meeleavaldajad parlamentaarset monarhiat.

Maroko mõõdukas islamistlik Öigluse ja Arengu Partei (PJD) võitis 395-liikmelises alamkojas 107 kohta. Osa parlamendikohti on eraldatud naistele ja noortele: naisi on alamkojas 66; noori, alla 40 aasta vanuseid mehi 30. Vastava muudatuse tegi 2011. aasta sügisel ülemkoda, tõstes alamkoja liikmete arvu seniselt 325-lt 395-le. Umbes 57 protsenti riigi 13,6 miljonist valijast on nooremad kui 35 aastat. Suuremate parteide valimiskampaaniates lubati luua noortele töökohti. Valimisaktiivsus oli 45 protsenti, alamkoja eelmistel valimistel oli see 37.

AFP-BNS, 27.11.2011, „Maroko mõõdukas islamistlik partei võitis valimistel 107 mandaati”;

Inter-Parliamentary Union, „Morocco”. – http://www.ipu.org/parline-e/reports/2221_E.htm

Moldova

Märtsis õnnestus Moldova parlamendil lõpuks valida riigile uus president. Alates 2009. aasta septembrist luhtusid järjest kõik katsed presidenti valida. Presidendi valimiseks on nõutav vähemalt 61 seadusandja toetus ja kuna võimuloleval Euroopa Integratsiooni Alliansil on parlamendis kohti vähem, siis õnnestus opositsioonil nende kandidaate blokeerida. Parlament saadeti seetõttu kahel korral laiali. 2010. aastal kukkus madala osaluse tõttu läbi referendum presidendi otsevalimise küsimuses.

2011. aasta novembris lahkus Kommunistide Partei fraktsioonist kolm parlamendiliiget, kes lubasid toetada parteitut kandidaati. Siiski polnud koalitsioonil lihtne sobivat kandidaati leida. Detsembris toimunud presidendivalimised ei andnud jälle tulemusi. Märtsis valis parlament presidendiks 63-aastase kohtuniku Nicolae Timofti, kes sai 62 poolthäält. Kommunistid parlamendi istungil ning presidendivalimistel ei osalenud. Valitud presidenti nad ei tunnista, väites, et kuna 15. jaanuariks kavandatud kordushääletus tühistati, ei ole parlament legitiimne.

Interfax-BNS, 4.11.2011, „Moldova kommunistide parteist lahkus kolm parlamendiliiget”;

AFP-Interfax-BNS, 16.03.2012, „Moldova parlament valis tippkohtuniku presidendiks”.

Moldova parlament võttis vastu seaduse, millega sätestatakse pedofiilide kohustuslik keemiline kastreerimine, mis viiakse läbi kolme kuu jooksul enne nende vanglast vabanemist. Seda rakendatakse alla 15-aastaste laste suhtes vägivaldse seksuaalkuriteo või intsesti toime pannud isikute, nii kohalike kui ka välismaalaste suhtes. Üheksast viimase kahe aasta jooksul Moldovas lastevastase seksuaalkuriteo eest süüdi mõistetud kurjategijast on viis olnud välismaalased. Mõned parlamendiliikmed avaldasid keemilise kastreerimise tõhususe suhtes kahtlust. Enamik Moldova elanikest toetab meetmeid, Euroopa Nõukogu on neid kritiseerinud.

BBC News, 6.03.2012, „Moldova introduces chemical castration for paedophiles”. – <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17278225>

Balkan Insight, 8.03.2012, „Moldova to ‘chemically castrate’ paedophiles”. – <http://www.balkaninsight.com/en/article/castration-law-in-force-in-moldova>

Prantsusmaa

Prantsusmaa Senat võttis jaanuaris vastu 1915. aastal armeenlaste kallal toime pandud genotsiidi eitamise teemalise elnõu. Eelnõu sai 127 poolt- ja 86 vastuhäält. Parlamendi alamkoda kiitis selle heaks detsembris. Prantsusmaa tunnistas veresauna 2001. aastal genotsiidiks, kuid uus elnõu karistab selle eitajaid kuni aastase vangistuse ja 45 000 euro suuruse trahviga. Genotsiidieelnõu suhtes polnud valitsuses üksmeelt, sest osa ministreid kartis, et see kahjustab diplomaatilisi ja kaubandussuhteid Türgiga. Türgi külmutas pärast alamkoja hääletust sõjalised ja poliitilised sidemed Prantsusmaaga ja ähvardas täiendavate meetmetega, kui seadus vastu võetakse. Paljud Türgi telekanalid näitasid Senati hääletuse otseülekannet. Senati ees avaldasid meelt nii türklased kui ka armeenlased.

Eelnõu vastased nõudsid selle põhiseadusele vastavuse kontrollimist ning Põhiseaduslik Nõukogu otsustas veebruaris, et see on põhiseadusega vastuolus, sest piirab sõnavabadust.

Expatica, 24.01.2012, „French Senate backs ban on denial of Armenia genocide”. – http://www.expatica.com/fr/news/french-news/french-senate-backs-ban-on-denial-of-armenia-genocide_203223.html

Expatica, 31.01.2012, „France’s Armenia genocide law put on hold”. – http://www.expatica.com/fr/news/french-news/france-s-armenia-genocide-law-put-on-hold_204997.html

Rootsi

Märtsis ratifitseeris *Riksdag* kobarpommide kasutamist keelava lepingu. Rootsi allkirjastas selle juba 2008. aastal, kuid edasine menetlemine jäi venima. Lepingu on allkirjastanud 109 riiki, seda pole teinud näiteks Hiina, Iisrael, Venemaa ja Ameerika Ühendriigid.

The Local, 16.03.2012, „Riksdag approves cluster bomb ban treaty”. – <http://www.thelocal.se/39698/20120316/>

Riksdag võttis vastu Euroopa Liidu direktiivi jõustava seaduse, mis kohustab telekommunikatsiooni- ja internetioperaatoreid hoidma suhtlusandmeid alles vähemalt kuus kuud. Ettepanek võeti vastu 233 poolt- ja 41 vastuhäälega. Juba mitme aasta vältel vaidlusi põhjustanud eelnõu vastu olid rohelised ja vasakpoolsed, demokraadid nõudsid, et rootslaste andmeid säilitataks ainult Rootsis. Seaduse kohaselt peavad kõik operaatorid talletama informatsiooni oma klientide telefonikõnede kestuse, kõneleja asukoha ja vestluspartneri isiku kohta, samuti sõnumite ja internetisuhtluse andmeid. Neid tuleb säilitada vähemalt kuus kuud, suhtluse sisu aga mitte. Kõik Euroopa Liidu riigid pidid 2006. aasta direktiivi enne 2009. aasta märtsi jõustama, Rootsi jättis selle aga andmete privaatsuse kaitse ettekäändel tegemata. 2010. aastal esitas Euroopa Komisjon Rootsi kohta kaebuse ja riiki ähvardas direktiivi jõustamata jätmise korral trahvi. Vastuolulisi arvamusi esilekutsunud seaduse kritiseerijad leidsid muu hulgas, et see hoopis raskendab kuritegude uurimist, sest seni pääsesid politseinikud ligi ka varasematele andmetele.

The Local, 21.03.2012, „Sweden approves divisive EU data directive”. – <http://www.thelocal.se/39812/20120321/>

Rumeenia

Möödunud aasta detsembris võttis parlament kiirmenetluse käigus vastu valitsuse esitatud eelnõu, mis viis kohalike ja parlamendivalimiste korraldamise samale päevale. Valitsus põhjendas muudatust kokkuhoiuga ning avaldas lootust, et see suurendab valimisaktiivsust. Opositsioon kritiseeris valimisseaduse muudatusi ja nõudis valitsuse tagasiastumist. Jaanuaris toimusid kahe nädala jooksul valitsusvastased meeleavaldused, protesteeriti põhiliselt valitsuse kavandatava tervishoiureformi, kuid ka madala elatustaseme, korruptsiooni ja valitsuse eelnõude kiirkorras vastuvõtmise vastu. Konstitutsioonikohus otsustas jaanuaris, et valimisseaduse muudatused oleksid põhiseadusega vastuolus. Kohalikud valimised toimuvad 2012. aasta juunis ja parlamendivalimised novembris.

Kyiv Post, 25.01.2012, „Romanian court rejects contested election law”. – <http://www.kyivpost.com/news/world/detail/121166>

Rumeenia teeb pingutusi korruptsiooniga võitlemisel, et täita Euroopa Liidu nõudmisi. Märtsis langetas kohus süüdimõistva otsuse parlamendiliikmele Virgil Popile. 44-aastane

liberaal on Rumeenia esimene ametisolev parlamendiliige, kes korruptsioonisüüdistusega realselt vangi mõisteti. Ta peab võimu kuritarvitamise, võltsimise ja rahapesu eest veetma vangis viis aastat. Kriminaalkaristusi on määratud teistelegi tipp-poliitikutele, kuid edasikaebuste tõttu pole kellegi karistust veel jõustatud.

Kyiv Post, 27.03.2012, „Romania jails lawmaker for corruption”. – <http://www.kyivpost.com/news/world/detail/125016/>

Saksamaa

Möödunud aasta novembris tegi *Bundestag* avalduse, milles mõisteti hukka viimaste aastate jooksul neonatside sooritatud mõrvad. *Bundestag*'i president Norbert Lammert palus ohvrite perekondadelt vabandust. Pärast seda, kui tuli avalikuks, et kolmeliikmeline neonatside grupp tappis seitsme aasta jooksul vähemalt kümme inimest, heideti Saksamaa poliitilisele eliidile ette, et nad ei mõistnud kuritegusid piisavalt karmilt hukka. *Bundestag*'i avaldus oli haruldaselt üksmeelne, sellega ühinesid kõik fraktsioonid.

Spiegel Online, 22.11.2011, „German parliament condemns neo-nazi terror”. – <http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,799282,00.html>

Saksamaal tuli avalikuks, et Saksamaa Põhiseaduse Kaitse Amet jälgis rohkem kui kolmandikku Saksamaa Vasakpartei parlamendiliikmetest. Huviorbiidis polnud ainult radikaalsete vaadetega, vaid ka mitmed mõõdukad liikmed, sealhulgas peaaegu kõik partei juhtfiguurid. See tekitas diskussiooni, keda ja mil määral peaks siseluurel olema õigus jälgida. Kuigi alguses väideti, et analüüsiti vaid avalikku materjali nagu ajaleheartiklid, ilmnas siiski, et kasutati ka salajasi informaatoreid. Siseluure maine sai järjekordselt kahjustada, mõni kuu varem oli neile ette heidetud neonatside mõrvaseeria uurimisel tehtud vigu.

Spiegel Online, 2.02.2012, „German intelligence under fire for spying on parliamentarians”. – <http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,812511,00.html>

Sloveenia

Möödunud aasta detsembris toimunud Sloveenia parlamendi 90-kohalise alamkoja ennetähtaegsetel valimistel sai Zoran Jankovići vasaktsentristlik partei Positiivne Sloveenia 28, paremtsentristlik Sloveenia Demokraatlik Partei (SDS) 26 ja senine sotsiaaldemokraatlik võimupartei 10 kohta. Etnilistele vähemustele (itaallastele ja ungarlastele) on reserveeritud kaks kohta. Valituks osutus 29 naist. Valimisaktiivsus oli 65,6 protsenti. Valitsuse moodustas SDS-i juht Janez Janša, koalitsioonis on viis parteid.

Inter-Parliamentary Union, „Slovenia”. – http://www.ipu.org/parline-e/reports/2287_E.htm

Märtsis toimunud referendumil ei toetanud sloveenid parlamendis 2011. aasta juunis vastu võetud seadust, mis andnuks samasoolistele paaridele heteroseksuaalsete abielupaaridega sarnased õigused, võimaldades muu hulgas adopteerida oma partneri lapsi (mitte aga kolmandate isikute lapsi). Samasooliste kooselu registreeritakse riigis 2006. aastast. Katoliku kiriku toetatud konservatiivsetel kodanikuühendustel õnnestus koguda üle 40 000 allkirja, et perekonnaseaduse muudatuste rakendamine rahvahääletusele panna. Sloveenia seaduste kohaselt ei saa parlament rahvahääletusel tagasi lükatud seadust enne aasta möödumist uuesti menetlusse võtta. Riigi president Danilo Türk leidis, et referendum õnnestas parlamendi autoriteeti. Sloveenid on viimase

16 kuu jooksul referendumil tagasi lükanud viis seadust, mis põhjustas ka eelmise valitsuse langemise.

Kyiv Post, 22.03.2012, „Slovenia to vote on homosexual rights in referendum”. – <http://www.kyivpost.com/news/world/detail/124722/>

AFP-BNS, 25.03.2012, „Sloveenid tõrjusid homopaaride lapsendamisoiguse”.

Slovakkia

Slovakkia ennetähtaegsed parlamendivalimised võitis ülekaalukalt sotsiaaldemokraatide Smer. Smer sai 150-liikmelises parlamendis 83 kohta. Viieprotsendilise valimiskünnise ületasid veel viis parteid. Kristlikud demokraadid (KDH) ja konservatiivne partei OĽaNO (otsetõlkes Tavalised Inimesed ja Sõltumatud Isiksused) said mõlemad 16 kohta. Riigis elavaid ungarlasi esindav Most-Híd sai 13 kohta. Seni valitsusse kuulunud tsentristlik erakond SDKÚ-DS sai ainult 11 kohta, liberaalne Vabadus ja Solidaarsus samuti 11 kohta. Naisi valiti parlamenti 24. Peaministriks kinnitati sotsiaaldemokraatide juht, 47-aastane Robert Fico. Valimisaktiivsus oli 59,1 protsenti. Valimiskampaania keskseid teemasid oli korruptsioon. Robert Fico lubas tõsta rikaste inimeste makse, jätkata tasakaalustatud eelarve poliitikat ja püsida Euroopale orienteeritud kursil.

Inter-Parliamentary Union, „Slovakia”. – http://www.ipu.org/parline-e/reports/2285_E.htm

Spiegel Online, 12.03.2012, „Fico’s huge majority in Slovakia vote is ‘dangerous’”. – <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,820752,00.html>

The Budapest Times, 17.03.2012, „Fico back to power in style in Slovakia”. – <http://www.budapesttimes.hu/2012/03/17/fico-back-to-power-in-style-in-slovakia/>

Soome

Möödunud aasta novembris ratifitseeris *Eduskunta* jalaväemiinide keelustamise leppe. Soome on viimane Euroopa Liidu riik, kes leppega ühines. Põlissoomlaste tugevast vastuseisust hoolimata pooldas lepingu ratifitseerimist 110, vastu oli 47 seadusandjat. Soome lükkas leppega liitumise edasi, sest jalaväemiinidel oli riigi kaitsestrateegias tähtis koht. Parlamendi kaitsekomitee jõudis lõpuks otsusele, et Soome võib oma kaitsevõimet ohtu seadmata leppega ühineda. Maamiinide keelustamise leppega ei ole ühinenud suurriigid Hiina, Venemaa ja Ameerika Ühendriigid.

AFP-BNS, 25.11.2011, „Soome parlament hääletas maamiinikeeluga liitumise poolt”.

Suurbritannia

Suurbritannias tekitas skandaali parlamendiliikmete kaklus alamkoja baaris. Leiboristliku Partei liige, purjus Eric Joyce lõi parteikaaslast Phil Wilsonit ja kahte nõunikku ning virutas konservatiivide ridadesse kuuluvale Stuart Andrew’le peaga. Pärast vahejuhtumit astus Eric Joyce Tööparteist välja, kuid jäi parlamenti. Ta lubas järgmistel valimistel enam mitte kandideerida. Endine sõdur sai 3000 naela (üle 2400 euro) trahvi ning tal keelati baaride külastamine kolmeks kuuks. Pealtnägijate tunnistusel oli alamkoja baaris toimunu just kui stseen Metsiku Lääne filmist.

AFP-BNS, 24.02.2012, „Briti seadusandja sai parlamendi baaris kaklemise eest süüdistuse”;

BBC News, 9.03.2012, „MP Eric Joyce given bar ban and £3,000 fine over Commons brawl”. – <http://www.bbc.co.uk/news/uk-scotland-scotland-politics-17310549>

Tadžikistan

Möödunud aasta novembris kiitis Tadžikistani parlamendi alamkoda üksmeelselt heaks seadusemuudatused, mille kohaselt hakatakse iga ebaseaduslikku õhupiiri ületamist käsitlema kriminaalkuriteona. Seadusandjad kinnitasid muudatused ilma aruteluta. Parlamendi kinnitusel ei olnud muudatused seotud Vene lennufirma Rolkan pilootide juhtumiga, kes nädal varem olid 8,5 aastaks vangi mõistetud. Julgeolekutöötajad pidasid kaks pilooti, ühe Venemaa ja ühe Eesti kodaniku kinni märtsis. Neid süüdistati ebaseaduslikus piiriületuses ja lennukivaruosade salakaubaveos.

Venemaa võimud reageerisid pilootide vangistamisele ägedalt – ligi 300 tadžikki ähvardas kodumaale tagasisaatmine. Novembris esines Venemaa Riigiduum avaldusega, milles Tadžikistani kohtuotsust nimetati poliitiliselt motiveerituks ning kutsuti Tadžikistani võime üles seda ümber vaatama. Tadžikistani kohus lühendaski pilootide karistust ja vabastas nad ennetähtaegselt.

BNS, 16.11.2011, „Tadžikistan muutis ebaseadusliku õhupiiri ületuse kriminaalkuriteoks”;

BNS, 17.11.2011, „Venemaa kutsub Tadžikistani pilootide kohtuotsust ümber vaatama”;

RIA Novosti, 22.11.2011, „Pilots in Tajikistan have attained freedom but not justice”. – <http://en.ria.ru/analysis/20111122/168952422.html>

Tšehhi

Möödunud aasta lõpul võttis Tšehhi Esindajatekoda vastu põhiseadusemuudatuse, mis sätestab presidendi otsevalimise. Muudatuse poolt hääletasid nii koalitsiooni kui ka opositsiooni liikmed. Ka Senat kiitis muudatuse 49 poolthäälega heaks, vastuhääli anti 22. Muudatuse pooldajad põhjendasid seda kodanike sooviga ja parlamendi puudujääkidega presidendi valimisel. President Václav Klaus nimetas otsevalimise sätestamist veaks, kuid erinevalt tavalistest seadustest ei saa ta põhiseaduse muutmisele vetot panna. Järgmised presidendivalimised toimuvad uue korra järgi 2013. aasta alguses. Presidendikandidaat peab kokku saama vähemalt 50 000 valija või 20 Esindajatekoja liikme või 10 senaatori toetusallkirja. Valimised toimuvad kahes voorus, kui esimeses ei saa keegi 50 protsenti häältest. Üksikasjalikud protseduurireeglid on veel väljatöötamisel. Samas piiratakse presidendi volitusi.

AP-BNS, 14.12.2011, „Tšehhi parlament kiitis heaks presidendi otsevalimise”;

České Noviny, 8.02.2012, „Senate passes bill introducing direct election of Czech president”. – http://www.ceskenoviny.cz/news/zpravy/senate-passes-bill-introducing-direct-election-of-czech-president/752624&id_seznam=

Türgi

Türgi parlament võttis vastu seaduse, mis lubab meestel, kes on sündinud enne 1983. aastat ja pole veel kohustuslikku sõjaväeteenistust läbinud, end sellest vabaks osta. Soovijatel tuleb poole aasta jooksul avaldus teha ja maksta 30 000 Türgi liiri (u 13 000

eurot). Raha kasutatakse sõjaväeteenistuses hukkunute perekondade toetuseks jms. Seaduse vastuvõtmisele eelnesid parlamendis 12 tundi kestnud arutelud.

PanARMENIAN.Net, 30.11.2011, „Turkey approves bill on paid exemption from military service”. – <http://www.panarmenian.net/eng/news/85260/>

Türgi parlamendis menetletav haridusreformi eelnõu on põhjustanud ohtralt kriitikat. Reform on suunatud kutsehariduse edendamisele, näiteks võimaldaksid seadusemuudatused vanematel lapse pärast neljaklassilise alghariduse omandamist kutset õppima saata. Pärast kaheksat kooliaastat võiks õpilane jääda koduõppele. Muudatuse õigustuseks väideti, et see vastab Türgi reaalsele oludele. Kriitikud on ette heitnud, et muudatus võimaldab tüdrukuid koolist ära võtta ja hoogustab lapstööjõu kasutamist.

Parlamendi hariduskomisjonis arutati kodanikuühenduste ja ametiühingute ettepanekuid. Neist vastuolulisim oli soov tüdrukud ja poisid eraldada. Opositsioonilise Vabariikliku Rahvapartei liikmed on lubanud kõiki protseduurilisi vahendeid kasutades eelnõu menetlemist takistada, selleks pidas üks partei liige 12-tunnise kõne. Kui järgmisel komisjoni istungil esines Vabariikliku Rahvapartei liige kahe tunni pikkuse kõnega, surusid Õigluse ja Arengu Partei liikmed läbi korra, mille kohaselt võib sõnavõtt kesta vaid viis minutit.

PanARMENIAN.Net, 1.03.2012, „Turkish NGO proposes opening of segregated schools”. – <http://www.panarmenian.net/eng/news/96624/>

PanARMENIAN.Net, 7.03.2012, „Turkish MPs clash during education bill hearing”. – <http://www.panarmenian.net/eng/news/97719/>

Rahvusvahelisel naistepäeval võttis parlament vastu seadusemuudatused, mis aitavad naisi ja lapsi paremini vägivalla eest kaitsta. Euroopa Liitu pürgiv Türgi on viimasel ajal üritanud võidelda patriarhaalse ühiskonna naistevastaste hoiakutega. Seadusemuudatused karmistavad karistusi naiste- ja lastevastase vägivalla eest, võimaldavad politsei kiiremat sekkumist ja sätestavad elektroonilise jälgimisseadme kasutamise vägivallatseja kontrollimiseks. Lubati rajada ka rohkem koduvägivalla ohvrite varjupaiku.

Kyiv Post, 9.03.2012, „Turkey acts to better protect women from abuse”. – <http://www.kyivpost.com/news/nation/detail/123974/>

Ukraina

Möödunud aasta novembris ründas tuhatkond Tšernobõli tuumakatastroofi tagajärgede likvideerimisel osalenud Ülemraadat, protesteerides nii nende soodustusi käsitleva seaduseelnõu vastu. Ülemraadat turvanud eriüksuslased tõkestasid siiski meelevaldajate pääsu hoonesse. Septembris kiitsid seadusandjad esimesel lugemisel heaks seaduseelnõu, mis vähendaks Tšernobõli katastroofi likvideerimisel osalenute ning saastunud aladel elavate inimeste soodustusi. Ka esimese lugemise ajal toimus veteranide meelevaldus. Regioonide Partei fraktsiooni esimees Aleksandr Jefremov kinnitas protestijatele, et nende soodustusi pole kavas kärpida.

AFP-BNS, 1.11.2011, „Tšernobõli veteranid üritasid rünnata Ukraina parlamenti”;

Kyiv Post, 1.11.2011, „Yefremov: benefits for Chornobyl cleanup workers and Afghan war veterans remain unchanged”. – <http://www.kyivpost.com/news/politics/detail/116096/>

Ukraina Ülemraada keeldus veebruaris dekriminaliseerimast kriminaalseadustiku paragrahvi, mille alusel mõisteti seitsmeks aastaks vangi ekspeaminister Julia Tõmošenko. Kriminaalseadustiku muutmise eelnõu poolt hääletas 150 seadusandjat, vastu oli 226. Eelnõu põhjendati vajadusega viia Ukraina seadusandlus kooskõlla rahvusvaheliste standarditega.

Interfax-BNS, 8.02.2012, „Ukraina parlament keeldus Tõmošenko-paragrahvi dekriminaliseerimast”.

Ukraina parlamendiliikmed said seoses eelnõuga number 8371 kummalisi hoiatusi – näiteks ähvardati neid impotentsusega, kui nad eelnõu edasi menetlevad. Ähvardusi sisaldavaid tekstisõnumeid ja elektronkirju saadeti lakkamatult. Üks algatajatest taandaski end, sest ei pidanud survestamisele vastu. Sellest hoolimata võeti seaduseelnõu Ülemraadas 320 poolthäälega vastu. Märtsis jõustunud seadus keelustab võlurite, ennustajate, õidade jt väidetavalt üleloomulike võimetega teenusepakkujate reklaamid. Seadusandjate sõnul kasutavad ravitsejad ja ennustajad (keda väidetavalt on 25 000 kuni 60 000 ning neist ainult 425 on litsentsitud) haavatavaid inimesi kurjasti ära. 2007. aastal lisati astroloogid ja ennustajad elukutsete ametlikku loetellu, kuid enamik neist tegutseb illegaalselt.

Kyiv Post, 30.03.2012, „Tempting fate: lawmakers take aim at fortunetellers”. – <http://www.kyivpost.com/news/nation/detail/125184/>

Ungari

Ungari sattus Euroopa Liidu tugeva surve alla pärast uue põhiseaduse vastuvõtmist eelmise aasta aprillis. Euroopa Komisjon on teatanud, et alustab Ungari suhtes õiguslikku menetlust seoses riigi kohtusüsteemi, keskpanga ja andmekaitse vastuolulise reformimisega. Ungari loodab Rahvusvaheliselt Valuutafondilt ja Euroopa Liidult laenu saada ja on valmis järeleandmisi tegema. Jaanuaris avaldas Ungarile toetust Leedu parlamendi konservatiivide fraktsioon, leides, et Ungari põhiseaduse muutmisse sekkudes piirab Euroopa Komisjon ungari rahva suveräänsust. Poolas korraldas Seaduse ja Õigluse Partei meelevaalduse Ungari toetuseks. Ungari parlament võttis vastu avalduse, milles tänati Leedut toetuse eest. Avalduse poolt oli 327, selle vastu hääletas 8 parlamendiliiget. Teises avalduses tänati Poolat.

The Baltic Course, 29.02.2012, „Hungary thanks Lithuania for support in changing their Constitution”. – http://www.baltic-course.com/eng/baltic_states/?doc=53834

Usbekistan

Usbekistani parlamendi ülemkoda kiitis heaks alamkojas juba vastuvõetud põhiseadusemuudatused, mis näevad ette presidendi volituste lühendamise seniselt seitsmelt aastalt viiele. Eelnõu algatas president Islam Karimov. Riigipea põhjendas muudatuste tegemist demokraatlike põhimõtete ja parlamendi rolli tugevdamisega. 2002. aastal korraldatud referendumil kiideti heaks presidendi ametiaja pikendamine seniselt viielt aastalt seitsmele. 2007. aastal valiti Karimov esimest korda selle seaduse alusel seitsmeks aastaks riigipeaks.

Interfax-BNS, 5.12.2011, „Usbekistani parlament lühendas presidendi volitusi”.

Uus-Meremaa

Uus-Meremaa parlamendivalimistel sai Rahvuspartei 120-st otsevalitavast parlamendikohast 59, Tööpartei 34 ja rohelised 14 kohta. Naisi valiti parlamenti 39. Valimisaktiivsus oli 73,5 protsenti. Ametisolev peaminister John Key jätkab valitsusjuhina.

Inter-Parliamentary Union, „New Zealand”. – http://www.ipu.org/parline-e/reports/2233_E.htm

Venemaa

Venemaa Riigiduum valimistel sai Ühtne Venemaa parlamendi 450-kohalises alamkojas 238 kohta, kommunistid said 92 kohta, Õiglase Venemaa toetus tagas 64 kohta. Viimasena ületas valimiskünnise Liberaaldemokraatlik Partei (56 kohta). Naisi valiti Riigiduumasse 61. Hääletamas käis 60,1 protsenti valijatest.

OSCE/ODIHR-i lõplikus vaatlusaruandes märgitakse, et valimised ei vastanud täielikult vabade ja õiglaste valimiste normidele. Väidetavad valimispettused tõid Venemaal tänavatele tuhandeid meeleavaldajaid.

Interfax-BNS, 10.12.2011, „Keskvalimiskomisjon avaldas Riigiduum valimiste lõplikud tulemused”;

Novinite, 11.01.2012, „6000 fake ballots found in Russia’s parliamentary vote”. – http://www.novinite.com/view_news.php?id=135629

Märtsis võttis Riigiduum vastu seaduseelnõu, mis lihtsustas parteide asutamist ja tegevust. Eelnõu algatas president Dmitri Medvedev peatselt pärast opositsiooni massilisi protestiaktsioone, mis vallandusid mullu detsembris toimunud üldvalimiste järel. Föderatsiooninõukogu kiitis seaduse heaks ning president allkirjastas selle aprillis. Uue seaduse kohaselt piisab nüüdsest partei registreerimiseks 500 liikmest (varem 40 000). Muudeti ka dokumentide esitamise korda ning vigade parandamiseks on edaspidi aega kolm kuud. Lihtsustub erakondade aruandlussüsteem: igal aastal justiitsministeeriumile esitatava aruande asemel tuleb see esitada kord kolme aasta järel keskvalimiskomisjonile.

Interfax-BNS, 23.03.2012, „Vene Riigiduum kiitis heaks erakonnaseaduse liberaliseerimise”;

Kyiv Post, 28.03.2012, „Russian upper house backs ‘compromise’ party bill”. – <http://www.kyivpost.com/news/russia/detail/125088/>

Interfax-BNS, 3.04.2012, „Venemaal läheb parteide registreerimine lihtsamaks”.